

BAJAI HIRLAP

Társadalmi Hetilap.

Előfizetési árak

Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számítatnak.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Városi bérház. I. emelet.

Kiadóhivatal: Kazal József könyvnyomdája, hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Lemberger Ármin.

A kereskedő és a szegényember.

Nem mese az, ami következik. Nem mese, amin akár elérzékenyülni, akár felvidülni lehetne, hanem pedig, szomorú valóság, amely megmutatja, hogy a kereskedő lehet, mint ember humánus, jótékony, a szép és nemesért hevülő, de az üzletében olyan elvek vezetik, melyek a szoliditás fogalma alól kiveendő.

Nehogy azonban a nyájas olvasó mese helyett rébuszt véljen lappangani, elmondjuk, mily czimen kerültek egytűvé a kereskedő és a szegény ember. Általánosan tudott dolog, hogy amióta a brüsszeli cukorconventió eredményeként a cukorpremiunok megszüntek, a cukor ára kilogrammonként 12 fillérrel olcsóbbnak kellett lenni. Miután pedig a koczka cukor ára eddig 90 fillér volt, azt remélhette a közönség, hogy ezentúl 70 filléres áron kaphatja kilogrammját azon cikknek, melyre napról-napra szücsége van, mely már régen nem tartozik a luxuscikkek közé. Ezen feltevésében sajnálatosan csalódott a bajai fogyasztó közönség, mert a helybeli fűszerek, kis-, nagy- és vegyeskereskedők megegyezésre léptek, hogy 82 filléren alul nem adják a kockacukrot és hallomás szerint a megállapodás alapja egyegy 200 koronás váltó, mely esedékes, mielőtt valakit rajtacsíptek, hogy a közösen megszabott áron alul adja.

Mindenek előtt ki kell jelentenünk, hogy minden olyan megállapodás, mely a fogyasztási cikkek árát — a fogyasztók terhére és kárára — megrögzíti, erkölcstelen. A szabad kereskedés alapvető feltétele, hogy az kereskedik valamely áruval, aki akar és

a kereskedést nem lehet, nem szabad képesítéshez kötni azért, hogy korlátlan legyen a kínálat, korlátlan legyen a verseny és létezzen az a gazdasági elv a gyakorlatban is, hogy a kereslet és a kínálat szabályozza, még pedig a legigazságosabban szabályozza az árakat.

A helybeli fűszerkereskedők acceptálják és ki is használják a kereskedelmi törvények nyújtotta összes előnyöket, de azonfelül még kartell is kötnek és igazságtalanul, méltánytalanul felszökettetik az árakat, hogy a törvény nyújtotta kedvezéseket valamiképpen ne élvezhessék a maguk egészében a fogyasztók, hanem a fölét leszedik maguknak a kereskedők, a „szegények“, kiknek „alig van betevő falatjuk“, de a fogyasztók, azok duskálnak az anyagi javakban, azok hadd fizessenek, mint a köles. Ugyan mit szólnának a helybeli kereskedők, ha valamely nem is magán, hanem állami és így törvényes intézkedés megfosztaná őket valamely előnytől? Volna hangos panasz, nyilatkozat, körlevél és deputációzás, de a szegény ember hadd fizessen.

Kétszeresen terhes az az áremelkedés azért, mert a petroleum, melyből télen a nyári fogyasztás háromszorosa is kell, szintén megdrágult literenként 12 fillérrel, de erről nem tehetnek a kereskedők sem, mert az árakat a petroleumfinomítók rugtatták fel ugyancsak kartell útján. Ilyen két nagy árszökést nem bír el a közönség és azért felhívjuk a helybeli fűszerkereskedőket, fontolják meg, hogy nem jó dolog a szegény ember kényszerhelyzetét kihasználni és állítsák vissza ezen terén is, a szabad versenyt. E sorok írójának ajánlottak cukrot kilogram-

monként 78 fillérért és nagybani vételnél 2% engedményt is adnak.

Tudjuk jól, hogy a bajaiaknak kötelességük első sorban a bajai kereskedelmet pártolni, de ha a bajai kereskedők erkölcstelen kartell kötnek, jogosnak, okosnak és szükségesnek tartjuk az ellenük való harcot minden eszközzel, mely a siker reményével kecsegtet.

P.

Helybeli és vidéki hírek.

Erzsébet ünnepély. Kegyeletes ünnepély keretében ülte meg a bajai cziszt. r. főgimnázium hazafias érzelmű tanári kara és ifjusága Erzsébet királyné emlékét. A nyolcz órai szent mise meghallgatása után a földiszített tornaterembe vouultak, a hol a *Himnusz* eléréklése után dr. Nyilasi Rajmund főgimn. tanár lendületes beszédben áldozott a dicsőült királyné halálával és kegyelettel őrzött emlékének. Ezután az énekkar Nagy Vazul tanár vezetésével *Gyász dall* adott elő, majd pedig Jánossy L. VII. o. t. szavaltta el szívéhez szólóan *Sajó S. Erzsébet cz.* költeményét. A *Szózat* magasztos hangjai rekesztették be a szép ünnepélyt.

Dr. Darányi Ignác dísztagsága. Mint lapunk múlt számában megírtuk, a Bajai Gyümölcsészeti Egyesület Dr. Darányi Ignác volt m. kir. földmívelésügyi minisztert *dísztaggá* választotta. Az erről szóló díszoklevél ekként hangzik -

Nagyméltósága valóságos beiső titkos Tanácsos Ur!

Azok a történelem legnagyobbjai, akik nemzetekkel legtöbb és legtartósabb jót tettek.

Az ily nagyságok akkor is vezérei nemzeteknek, amidőn nem a hatalom polczáról intézik annak sorsát, hanem hazaszeretetőik, kiváló képességek és önfeláldozó munkásságuk nagy műve világítja be öljökát.

Boldog az a nemzet, amely ilyen nagyságokban bővelkedik s boldogok különösen azok, akik-

TÁRCZA.

A berényi kaszinó, stb.

A „BAJAI HIRLAP“ EREDETI TÁRCZÁJA.
Irta: Kanizsai Ferencz.

A püspökberényi-abádszalóki viczinális lassan gördül tova a sárga repczetablák meg az unalmas kukoriczaföldek közt; és amint egyik állomástól a másikig lomhán eldöcög, trocheusokat skandal a sineken.

Ezalatt pedig a keresek ketreczekben fűgén loeosg a viczinális pletyka. Ezek az utasok ugyanis mindig csak Püspökberény meg Abádszalók közt zónáznak. (Nem igen igyekeznek tovább. Csak a millenárís esztendőben vetemedtek annyira, hogy Budapestet megtékintsek.) Ilyenformán tehát csupa ismerősök, akik görbén sandítanak a messze vidékről való, ország, író idegenre, ha egy másodosztályú jegy birtokában jogot formál ahhoz, hogy betolakodják a csupa ismerősök közé.

A püspökberényi postamester azonban már nem bánta volna, ha akárki ül be hozzá; mert egymagában volt egy másodosztályú fülkében és már halálosan megunta az ablakon való kinézést. — Ugyan a szomszédos fülkében elég szaporán zuhog a szó, csak hogy oda nem mehet, mivel ott terpeszkedik a kishegyési patikus, akivel még tavaly összezördült a vadászterület bérlete miatt és azóta engesztelhetetlen haragot tartanak.

Szerencséjére nem unatkozott sokáig. A szentamási állomáson beszállt egy poczakos bácsi, aki, miután a podgyászhalóban nagy szuszogások és csöndes káromkodások közben elrakosgatta mind a négy bőröndjét, az esernyőjét, meg egy üveg kovászos uborkát, . . . a kezét nyújtotta feleje és szélesen mosolyogva így szól:

— Hogy van, Popovics ur? Na, rám sem ismer? Ejnye, ejnye . . .

— Igen, igen . . . az arca ismerős. Ugy rémlik, mintha már találkoztunk volna.

— He . . . he . . . Ugy-e nem találja ki a nevemet? He . . . he . . . Böröcz vagyok. Böröcz Kálmán.

— Persze, persze . . . Teringettét, de régen láttam! Hol jár erre mifelénk?

— Itt voltam Szent-Tamáson a vömnél.

— Látogatóban, mi?

— Három héti. Most azután hazautazom Szolnokra.

— Szolnokra, . . . hm. Jó messzire elszármazott Berényből, édes Böröcz ur. Mióta elköltözött, azóta mindig ott lakik?

— Igen . . . Hát hogy van, édes Popovics ur?

— Csak lassan.

— Ugy látom, jól. Hát a többi földiek? Megvan még a részeges notárius?

— Meg az! Iszik még most is. Egyébként minden a régiben van. Hát csak éldegelünk, éldegelünk. Ebédután együtt vagyunk mindnyájan. Van szép kaszinónk . . .

— Ahá, ott a piacon, a Berger-féle házban?

— Ott. De kicsiben mult, hogy nem máshol.

— Ne mondja . . .

— Ki is golyóztuk emiatt a lódoktort!

— Kigolyózták? Ne mondja . . .

— De bizony . . . Tudja Böröcz ur, az egy összehérhetetlen fráter. Minden kaszinótág örül, hogy megszabadultunk tőle.

— A lódoktor? Nem emlékszem rá határozottan; hogy is hívják?

— Panczél Pista.

— Ahán!

— Tudja, mit akart ez az ember? Főállt a decemberi bizottsági gyűlésen és azt indítványozta, hogy a kaszinót máshova kell helyezni, például a fúteuzára, a régi Takács Gabor-féle házba. Na, mit szól ehhez Böröcz ur?

— Igazán különös.

— Ez még semmi, Böröcz ur. Mert mikor én a kaszinó választmányának azon nézetét tolmacsoltam, hogy maradjon csak a kaszinó a régi helyén, amelyhez más emlékek és sikerek fűzik . . .

— Ugy van,

— És kifejtettem, hogy erről a helyről, a honnét a püspökberényi kerület szeretett képviselője örökemlékü beszédet intézett a néphez, . . . amely épülethez tehát politikai hitvallásunk is kapcsolódik.

— Nagyon helyesen, Popovics ur.

— Szóval, azt már magam sem tudom itt újra elmondani, de, hiszen maga emlékszik, kedves Böröcz ur, nem vagyok éppen a legutolsó szónok . . .

— Sőt ellenkezőleg . . . Kötűnő . . .

— Emlékszik arra a beszédemre, amit ezelőtt tizenhárom évvel tartottam, amikor a tüzoltók zászlószentelése volt . . .

— Hogyne . . .

— Hát mondom, kifejtettem az ékesszólás és az igazság minden argumentumával azt, hogy a kaszinónak a Berger-féle házban kell maradni.

— Igaza volt, Popovics ur.

— Hiszen világos a dolog! De erre a hazugszájú lódoktor azt felelte, hogy csak azért védem álláspontomat, mert Berger ötven forintot fizet nekem, ha a házban marad a kaszinó és tovább fizeti neki a házbért.

— Szörnyű!

— Na hát kérem . . . ha a plébános meg a tanító meg nem fognak, én felpofozom azt az embert.

— Megérdemelte volna.

— Tudja Böröcz ur, az egész kaszinó fellázadt. Az elnök kinyitotta az ajtót s rákiáltott a lódoktorra: „Takarodjék!”

— Na és mit csinált a lódoktor?

— Igen, mit csinált a lódoktor?

Ezt a kérdést egy idegen hang intézte. Elfejtettem megmondani, hogy a diskurzus folyamán egy utazó nyitott be a kupéba és leült. Egész természetesen leült, mert egy másodosztályú jegy birtokában joga volt ehhez. Hanem olyan észrevélllenül foglalta el helyét Popovics urral szemben, hogy valóban nem esoda, ha az érdekesítő társalgás közben senki sem vett róla tudomást. Most azután megszólalt:

nek utját ily nagy szellemektől árasztott világosság teszi fényessé.

Nagyméltóságod hosszú minisztersége alatt utat jelölt a magyar nemzet anyagi boldogulhatóságának tag mezején s mi ezt az utat Nagyméltóságod államferfiúi nagyságának fényénél a magyar nemzet boldogságához vezetőnek tartjuk. — Ezen nagyság fényénél látunk oly intézményeket, a melyek a magyar nemzet jólétét fokozni, a jövőbe vetett bizalmát megszilárdulni hiyatták, s mert ezen fény forrása volt a mi anyagi támaszunk is, amíg segélyre szorultunk és lesz világító szövetségünk a jövőben is:

Hálónk és nagybecsülésünk jeléül a Baján ma megtartott évi rendes közgyűlésünk alkalmával Nagyméltóságodat Egyesületünk *disztagjáró* választottuk.

Fogadjá Nagyméltóságod ezen tényünket, mint a legjobban megérdemelt tisztelet legőszintébb megnyilatkozását.

Baján, 1903. XI. 9.

Hesser Gyula s. k. Nagel Sándor s. k. Vágó Rezső s. k.
egyl. alelnök. egyl. elnök. egyl. titkár.

(P. H.)

Kinevezés. A bajai városi közkórházhoz alorvossá Jánossy Boldizsár orvosszigorlót nevezték ki.

Latinovits Pál főispán kiténtetése. Latinovits Pál megyei főispánt, II. Vilmos német császár Magyarországon való tartózkodása alkalmából, amikor a főispán fáradságot nem kímélő tevékenységet fejtett ki, a II. osztályú vörös sasrenddel tüntette ki. A főispán kiténtetése városunkban is örömet okozott.

Városi tisztviselőink fizetésemelése. Ezen ügyben a városi tanács árt Szabadka város tanácsához, hogy küldené meg neki az ottani tanácsi beosztásról szóló szervezési szabályrendeletet. A kért szervezési szabályrendelet — mint értesülünk — már megérkezett a polgármesteri hivatalhoz.

Lélekarang. A *Zombor és Vidéke* ismét megkondítja a lélekarangot a *baja-báttaszéki áthidalás* felett, azt írva legutóbbi számában, hogy a baja-báttaszéki hid építése ismét bizonytalanra lett, mert az új kormány már bemutatkozása alkalmával bejelentette, hogy a beruházási törvényjavaslatot visszavonja és egy újabb törvényjavaslatot nyújt be a legsürgősebb és legszükségesebb munkákról.

Hát mi ugy vagyunk értesülve, hogy az építendő vasutak tekintetében a beruházási javaslat változást nem szenved és a mi az áthidalás sürgősségét és szükségességét illeti, azt nézetünk szerint nem kell újból demonstrálni.

Katalin-bál. A helybeli r. k. legényegyletnek színelőadással egybekötött mai táncmulatsága iránt mutatkozó érdeklődésről és az előadandó bohózat — Áprilisjárás — sikerült próbáiról ítelve, kellemes és élvezetes estélyre van kilátásunk. Nem fogják tehát megbánni azok, akik eddig még nem váltottak belépőjegyet a Katalin-bálra, ha azt Eckert Gyula üzletben a nap folyamán megváltják és a mulatságra elmennek, mert nemcsak maguknak szereznek kedves szórakozást, de támogatják városunk egyik derék, törekvő testületét is.

Szegény iskolás gyermekek felruházása. A bajai ízr. *nőegylet* jótékony hölgyei, a régi hagy-

— Igen, mit csinált a lódoktor? Egyébként Weisz vagyok.

Popovics postamester kissé felületesen nézett el a jövővény fölött és nem mutatta be magát, hanem tovább folytatta épületel előadását. Kizárólag Böröcz urnak beszélt, aki helyeslő fejbólintással fogadta a mesének azon részét, hogy Pánczél Pista, — már mint a lódoktor — párbajra hitta a postamestert, aki azonban becsületbírságot kért ellene. A becsületbírság aztán kiderítette, hogy Pánczél Pistanak ezelőtt három évvel a kunmajsi regáléből azt mondta, hogy „becstelen firma”, de a lódoktor erre elmulasztotta a szükséges lovasági lépéseket huszonnégy órán belül megtenni. Vilagos tehát, hogy a becsületbírság Pánczél Pistát diszkvalifikálta.

Ezalatt a vonat egy átszálló állomáshoz érkezett, ahol Böröcznek el kellett hagynia a kupét, hogy a csatlakozó vonatra üljön.

Popovics maga maradt Weisz ural és így szólt: — Popovics vagyok. Örvendek. Tudja-e ki volt ez az ember?

— Nem.

— Ez az ember a világon a legnagyobb számár. Hanem a szerencsés mesés. Egy-két év alatt meggazdagodott igaz ugyan, hogy a felesége nagyon szép volt... és így tett szert előnyös vállalatokra... hehehe... Figyeljen csak kedves izé ur... — Weisz...

— ...kedves Weisz ur. Majd elmondom, hogy kapta meg ez a pupák a majnai gróf földjeinek bérletét. A fiatal gróf egyszer meglátta a Böröcz feleséget és kérdezi, ki ez a szép asszony?... És a többi.

A püspökberény-abádszalóki vicinális lassan gurul tova a sárga repesztáblák meg az unalmas kucorizaföldek közt; ... és ezalatt a kupék ketrezeiben fűrgén locsog a vicinális pletyka.

mányhoz híven, ez évben is 25 iskolás leánygyermeket meleg téli ruhákkal láttak el. Az ünnepély azzal vette kezdetét, hogy egy kis leány talpraesett beszédben tolmácsolta a maga és társai halálját a jótéményekért. Majd Hesser Gyula iskolaszéki elnök mondott köszönetet a nőegyletnek szíves gondoskodásáért.

A bajai ízr. hitközség költségvetése az 1904. évre. Az 1904. évre előirányoztatik: rendes bevétel 46901 K. 92 f., adó által 16481 K. 23 f., vagyis összesen 63383 K. 15 f. Ebből esik: Községi ügyekre 25006 K. 29 f., iskolai ügyekre 29764 K., jótékonyági ügyre 8131 K. 76 f., kölcsöntörlesztésre és kamatfizetésre 481 K. 60 f.

Uj politikai napilap. Debreczenben *„Független Debreczeni Ujság”* ezim alatt, egy pártoktól és személyektől teljesen független napilap indul meg ezen évi december hó 12-én, fel. szerkesztője *íj. Moricz Pál* lesz.

Felruházás. A bajai ízr. iskolákban f. hó 12-én a hitközség és talmudtóra egylet 35 fiut látott el meleg téli ruhával.

Értekezlet a helyi madárvédelem érdekében. A madarak védelme érdekében f. hó 30-án lesz értekezlet, melyen *dr. Horváth Jeromos* főgymn. tanár fog előadást tartani.

A Gyümölcsészeti Egyesület köréből. Mindazokat, akik a Bajai Védő Egyesület megalakítása érdekében aláírási íveket elfogadtak, felkéri a gyümölcsészeti egyesület, hogy azokat minél előbb visszaküldeni szíveskedjenek. — A Gyümölcsészeti egyesület pénztárnokává, mint már közöltük *Kazal József* lett legutóbb megválasztva, az eddigi pénztárnoknak, *Schnetzer Ernő*nek az egyesület közgyűlése köszönetet nyilvánította ez alkalomból.

Zene. *Dankó Gábor* fiainak zenekara a esütörtöki este kivételével minden este a *„Nemzeti szálló”*-ban játszik. Felhívjuk erre a zene kedvelőinek figyelmét.

A belügyminiszter rendelete a fizetésrendezésekről. A napokban érkezett le Bács-Bodrog vármegye törvényhatóságához Tisza István miniszterelnöknek, az összes vármegyekehez intézett rendelete, mely szerint nyolc nap alatt kimerítő fölterjesztést kér a vármegyei tisztviselők jelenlegi fizetéseiről s ezek fedezetéről. Tisza István áttekintést akar nyerni a jelen állapotáról; tudni akarja, hogy eddig miféle alapokból, milyen hozzájárulással fedezték az egyes vármegyék tisztviselőik fizetéseit.

Iparos nyugdíjgyelet. A szegedi kamara kerületébe tartozó iparosok, a szegedi ipartestület kezdeményezésére iparos nyugdíjintézményt óhajtanak alakítani. Az alapszabályokat a miniszter már jóvá is hagyta és ha 1000 tag jelentkezik, úgy meg is alakul, miért is most a szegedi ipartestület lelkes felhívásban fordul a kamara összes ipartestületeihez, hogy tagokat gyűjtsenek. A belépéseket december 15-éig kell bejelenteni. — Mindenestre, a ki teheti, jól teszi, ha belép a nyugdíjintézetbe és így biztosítja magát öregségére, családját pedig halála esetén.

Kincstári parcellázás a Bácskában. A földmivélségi miniszteriumban folytatják azt az akciót, melyet a bácskai kincstári birtokok parcellázása körül már régebben megkezdettek. Ujában az *adaí* határban 48, az *ó-becei* határban pedig 300 hold kerül eladás alá, két holdat kitevő egyes parcellákban. A *hold kiküldetési ára 8—900 korona között váltakozik*, tudni kell azonban, hogy az árverésre jogosult kiszáradt szinte szűdületességű korbácsolják az árakat. Az árveréseken csak *feddhetetlen jellemű* adai, illetve *ó-becei* lakosok vehetnek részt. Két birtokrésztelnél többet csak családos egyének szerezhetnek, ezek is minden gyermek után csak egyet-egyet. Az adai árverés november 23-án, az *ó-becei* november 25-én lesz.

Vásár hirdetemény. *Ujvidék* szab. kir. városban 1903. évi december hó 5., 6. és 7-én pót-vásár fog megtartatni, melyre sertések és egyéb állatoknak vérszentes helyekről való felhajtása meg van engedve.

Rákóczi-album lesz az Egyetértés újvívi aján-déke előfizetői számára. A Kurucz-idők emlékét fölidézni nagyon időszerű most és ebben a tudatban kedveskedik előfizetőinek az ország legnagyobb és legfüggetlenebb lapja, az Egyetértés éppen Rákóczi albummal, amely írásban és képből hű tükrö és krónikája lesz a kétszázados nagy magyar szabadságharcnak. Irják legkíválódóbb írónk s képekkel díszítik a legnevesebb és legjobb művészek. Nagyon szép irodalmi része is lesz az érdekes albumnak, amelyet minden külön illeték, vagy postai díj nélkül megkap az Egyetértés minden új előfizetője is. Az előfizetési penzeket legczélszerűbb postautalványon beküldeni a kiadóhivataltak (Vármege-utca 11.) Előfizetési árak: fél esztendőre 10 frt., negyedévre 5 frt., egy hónapra 1 frt. 80 kr. Leikészek, papok, tisztviselők, tanárok, tanítók, magyar katonatisztek kedvezményes áron kapják: félévre 7 frt., negyedévre 3 frt. 50 kr., egy hónapra 1 frt. 20 krét.

Lopások. Frank Antal kocsijáról f. hó 18-án reggel egy sivat elloptak. — Ugyanaznap Löwen-theil Giza zsebéből Kolompár Mártonné cigány-asszony 70 fillért kiloptak, de elcsípték.

Elsikkasztott liba. Stekler Sándorné folyó hó 16-án kövér libát vett a piacon és odaadta íj. Mándity Mártonnak, hogy vigye el Pollák Lajoshoz. A fiu átvette a libát, de nem Pollák Lajoshoz vitte, hanem Lux Mórnéhoz, kinek 4 koronaért eladta. A pénzből 1 koronát Blaskovics Mihálynak adott, mert segített eladni, 3 koronát pedig elmulatott.

Késelés. Hirth János paksi születésű, bajai tanítóképző intézeti tanuló f. hó 16-án délután 4 és 5 óra között Gergely Antal nevű tanulótársával Bajaszentistvánról hazafelé ment, mikor is Petrich Ferencz géplakatos inas löbbedmagával megtámadta őket. Egyikök e szavakat kiáltotta: „eregy, szurd meg a zsidót!” — mire a két diák futásnak eredt, Petrich utánuk futott és Hirthlet oldalba szúrta. A sebesült diák hazament, ahol orvosi segélyben részesült. Petrichet, aki részegséggel menté magát, a járásbírósnak adták át.

Lövöldözés. Katona Mátvás f. hó 16-án hajnalban Szentjánoson, Fehér Ignácz koresmajában Szepesik Gézával mulatott. Szepesik megsértette Katonát, ki az előbbi mellbe ütötte. Szepesik elment és a méntelepnlé megleste Katonát, ki Jenei Jakabbal hazafelé ment. Mikor odértek, Szepesik revolverrel leütötte Katonát és háromszor rásütötte revolverét, de nem találta. Jenei elkapta Szepesiköt a fegyvert és kisütötte, miközben egy golyó Szepesik karjába furódott. A bíróság a vizsgálatot megindította.

A Horgony Pain-Expeller (Richters Linimentum Capsici comp.) igazi népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 34 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csípőfájdalom, fejfájás, köszvény, csúznál stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéznek elő, sőt járványkórál, minő: a kolera és lánýóhas-folyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitünő háziszerré jó eredménnyel használattatott az influenza ellen is és 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható, de bevásárlás alkalmával mindig határozottan: „Richter-féle Horgony-Pain-Expellert vagy „Richter-féle Horgony-Linimentum”-ot tessék kérni és a „Horgony” védjegyre figyelni kell.

C S A R N O K.

Az énekesnő.

A „BAJAI HIRLAP” részére írta: *Del Toró*.

Garai Friduska kicsi korában nagyon szerette a zölpázsitos rétet, mert kedvre kergethette rajta a himmeszárnyú pillangókat, de még jobban szerette ott halgatni a kis pacsirta andalító dalát, mikor sebesrőptű szárnyaival hirtelen fölrepült az azurkék égbe, hogy közelebb legyen a természet urához és onnan trillázott le a szürke földi embe- reknek. Úgy meglepdelte a dalát, hogy maga is mindig trillázott, csattogott.

A hangja kellemes, ezüstcsengésű volt, nem is hívták hát másként a faluban, mint: „kis csalogányok”.

Mint amikor meleg nyári eső után feltűnik az égen a gyönyörű szivárvány, úgy tűnt föl a világot jelentő deszkák, mikor megöött, a dalos kis csalogány: Garai Friduska, bájos alakjával, gyönyörű hangjával. Chansonette-énekesnő lett belőle és egy impresszió védzárnyai mellett bejárta egész Oroszországot, sőt a tengeren túl is boldogította a szép magyar nótákért lelkesülő yankekat.

Oroszországban gazdag hercegek rajongtak a „kis csalogányért” és úgy körülvtették az udvarát, mint a fényes holdat a ragyogó csillagok.

A mosolya csábító, a tüzes tekintete szédítő volt. Bizony nem egy hercegecske dőlt a puha karjaiba és áldozott érte aranyat, tömjént és mirhát.

Most már nem a zölpázsitos rétet szerette, hanem azt a rétet, a melyen a férfipillangók szárnyait perzselhette el szemekinek a lángugárával. Mikor már megunta az orosz hercegecskéket, mikor már bőven csillogtak a szekrényében az orosz drágakövek és gyémántok, összepakkolt és átvitorlázott az „Ujvilág”-ba. Itt is diadalt aratott bőven. Mert a yankeek nemcsak a szép magyar nótákért lelkesedtek, hanem örömmel tekintettek bele a szép magyar leány bogárfényű szemébe is...

A dollárok úgy potyogtak az impresszió zsebebe, mint az éret kulászból a buzaszemek. Garai Friduska azonban nem a dollárok, hanem az arannyal bélt yankeek után vgyott. Egy láda aranyat összegyűjtött és aztán mint Krózus, a kincsével dicsekedni, volt a legfőbb vágya. Hát ezt is elérte volna, ha egy kis ballépés a kincs-vágyát meg nem zavarta volna.

Egyik este, fellépése után, a mikor a pacsirta-hangjaival elragadta a közönséget és a tapsokat kocsizámra vihette volna haza, — valamelyik yankee jó barátját fogadta a lakásán. Egy kicsit szerelmeskedtek, egy kicsit jégbehűtött pezsgőt ittak és Friduska egy kicsit szép magyar nótákkal vizsgálatla a barátját. Mikor pedig csengő, fülbe-mászó hangokon azt dalolta, hogy:

Ritka árpa, ritka buza, ritka rozs,
Ritka kis lány takaros,
Lám az enyém, lám az enyém takaros,
Kicsike, barna, aranyos...

a yankee ujjongó örömeiben úgy magához szorította a szép énekesnőt, hogy annak a karcu dereka hajlongott, mint a nádszál és ropogott, mint a dió. Aztán összecsókolta azokat a rózsapiros ajkakat úgy, hogy az ember azt hitte volna, hogy a lelkét akarja belélehelni a szép leányba...

Hogy, hogy nem, a nagy ölelés közt valahogyan kicsuszott a gavallér gyémánt nyakkendő-tüje és mélyen beleluródott Friduska torkába. Vége volt a „kis csalogány” hangjának. A hangszálak meglazultak és többé föl nem léphetett. A szerelmes yankee jóvátette ugyan a véletlen okozta bottlását egy zacskó csengő arannyal, de most az impresszió lépett föl Friduska ellen kártérítéssel.

Bíróság elé kerülve a dolog, a szép énekesnő, mint vádlott jelent meg.

A tárgyalótermet zsufoltság megtöltötte az előkelő hölgyközönség, akinek a „kis csalogány” kedvence volt és kíváncsian leste a pikáns történetet.

A fiatal bíró, aki szintén az énekesnő egyik imádója közé tartozott, így szólt:

— Figyelmeztetem a kisasszonyt, hogy igazat mondjon.

— Az igazságot mindenkor bátran kimondtam.
— Mielőtt a per tulajdonképeni tárgyra áttérnék, az általános kérdéseket fogom előterjeszteni.

— Kérem!
— Hol született?
— A rózsabokorban...
— Helyet és nevet kérek — mondta komolyan a bíró.

— Rózsahegyen. Sáromberek vármegyében.
— Mi a neve?
— „Kis csalogány”.
— Az igazi nevét kérem.
— Garai Frida. De csak Friduskának hívtak.
— Hány éves?
— Az nem tartozik a dologhoz.
— Tudnom kell! — mondta a bíró szigorú arccal.

— Nappal *huszonkettő*, este *tizennyolc*.

— Az nem lehet! — mondta a bíró nevelve. Hisz' ez ellentmondás.

— Csak látszólag, mert a csillárak vakító fénye *megfáztatja* az arcot.

— Mi a foglalkozása?
— *Vádlott* vagyok!

— Nem úgy értem. Azt akarom tudni, hogy mivel foglalkozott?

— Magán énekesnő *voltam*.

— Hol a lakása?
— A lakásom?!...

— Igen!
— Istenem!... hiszen azt a bíró ur *jobban tudja*, mint én! — mondta mosolygó arccal a szép vádlott, a hallgatóság óriási hahotája között...

A fiatal bíró arca erre a nem várt kijelentésre úgy elpirult, mint a tiszta ég, mikor a nap a peremeről ráveti az utolsó vérsugarait. Zavarában csak annyit tudott még nagynehezen mondani, hogy:

— A tárgyalást elnapolom... aztán hirtelen eltűnt a tárgyalóteremből.

Garai Friduska nem várta be a második tárgyalást, hanem meglegedett egy fél láda arannyal is, aztán otthagya Amerikát is, a gavallér yankeekat is, no meg a szarnok impresszióit is és hazavitorlázott a zöldpázsitos réten himes szárnyu pillangókat kergetni, a pacsirta andalító dalát hallgatni...

IRODALOM.

Magyar irodalmi szövetség.

„Országos Irodalmi Szövetség” elnevezéssel Jókai Mór a „költőkirály” aegiszé alatt új irodalompartoló egyesület alakul meg hazánkban. A mely zászlón Jókai fényes neve ragyog, az alá felesküdni, erkölcsi kötelessége e haza minden hű gyermekének. Jókai szól az ő utólerhetetlen, bűvös-bájos nyelvezetén a magyar nemzet szívéhez és Jókai szöze nem maradhat kiáltó szó a pusztában.

A ki lelkén hordozza a magyar nép szellemi művelődését, az siessen letenni áldozatfiliereit a szentséges cél templom oltárára, mert nem ismerünk magasabb, fenségebb eszmét, mint népies elmét és szívet képző szellemi táplálékkal ellátni hazánk minden egyes könyvespolcát. A kibocsátott felhívás ekként hangzik:

FELHÍVÁS!

Minden nemzetnek legdrágább kincse a nyelve. Nyelvünkben van az élet. Mentül magasabb műveltséget ér el az anya-

nyelvünk, annál bizonyosabb az, hogy élünk, hogy nemzetet és hazát alkotunk.

A sudaras fának nem kell bizonyítania, hogy él: lombja, virága, gyümölcse bizonyít mellette. Ilyen lombbal koronázott fa a magyar nemzet köznevelődése: virága a költészet, művészet, gyümölcse a lélektápláló tudomány, mely helyesen élni és gyarapodni tanít.

Ámde ez előfának, mely egy egész hazát betakar, nemcsak a magasba kell felnőni lombos sudarával, de gyökereivel is szét kell terjedni az éltetendő földben, az egész hazában.

E tápláló gyökerek még sok rétegébe nemzetünknek nem terjedtek el. Egész néposztályok előtt ismeretlen a magyar irodalom, a mely osztlályok pedig a magyar nemzet zömét, tömegét képezik.

Más nemzetek, nemcsak a nálunknál előhaladottabbak, de a hátramaradottabbak is táplálják lelküket hazai irodalmuk termékeivel. Pedig a mi népünk is szereti, sőt műveli a költészetet. Tanu erre a népdalok és népregek magától termő világa.

A vágy, a hajlandóság megvan a magyar népben az olvasásra, de az még eddig csak a ponyvairodalom termékeiben talált kielégítést.

E hiány kitöltésére vállalkozott irodalmi szövetségünk, melyhez eddig elcsatlakozott huszonnyolc hazai irodalmi társaság s közreműködését felajánlotta a legtöbb tehetséges írója a nemzetnek.

Célunk az, hogy a költészet és hasznos tudás népszerű, érthető modorban vezetésék be a magyar nép nagy tömegébe. Hogy otthonra találjanak írónk művei a földműves szalmafedes tanya-jában, a kézműves műhelyében, a gyarmunkás gyűlödejében, a pásztorép karámjában, a halász kunyhójában, a bányász aknájában, a hajós szárnykában, a vadász pihenőjében és a fonókákban, úgy mint az uralakokban.

De különös feladatunknak tekintjük azon magyar hazánkfiai között terjeszteni a magyar irodalom termékeit, kik a végvidékeken, a nemzeti-ségek által lakott területeken, elszigetelve tartják fenn hazaszeretben gyökerező nemzeti lelkületüket.

Tervünk: jó munkákat adni a nép és miveltebb közönség kezébe és olesón, hogy azelke művelődésére fordított filléreket senki se tekintse anyagi áldozatnak és tömeges hozzájárulás fogja biztosítani a vállalat sikerültét.

Felhívásunk szól a magyar nemzethez: mindazokhoz, akiknek a magyar nyelv drága kincs. Kiáltó szó ez a pusztában, de ezt a pusztát magyar nép lakja, mely szavunkat meg fogja érteni s nem hagyja biztató visszhang nélkül.

Dr. Jókai Mór.

Alapító tag lehet az, aki legalább 200 koronát befizet a szövetség ezéjaira. Rendes tagok: irodalmi és köznevelődési egyletek évi 40 korona; irodalommal hivatásosn foglalkozó magánosok évi 6 korona tagsági díj mellett. Partoló tag lehet bárki, ha az évi négy korona tagsági díj lefizetésére kötelezi magát.

A tagok illetékül díjtalanul kapják meg a szövetség kiadmányait és pedig évenként 5-6 kötet, 6-7 ives, elsőrangú magyar író tollából származó művet. Az első sorozat első kötete: Jókai Mórnak, a szövetség számára most készülő *Bona* című történelmi regénye lesz. A többi műre nézve *Endrődy Sándor*, *Ambrus Zoltán*, báró *Dőczy Lajos*, *Rákosi Viktor*, *Gárdonyi Géza* és még számos kiváló írónk ajánlotta fel közreműködését a szövetségnek.

A jelentkezések *Szundy Károly* szövetségi titkárköz (Budapest, Luther-utca 1/A. fdsz. 1.) küldendők, a penzküldemények pedig *Földes Imre* szöv. pénztárnokhoz (Leszámitoló és Pénzváltóbank Budapest, Dorottya-utca 6. szám) intézendők.

Közművelődés a Dunántul.

A jövő vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg XII-ik évi közgyűlését az ország harmadik legnagyobb kultur-egyesülete, a Dunántuli Közművelődési Egyesület Budapestben az új-városháza közgyűlési termében, Pallavicini Ede őgróf, tilkos tanácsos, elnökle alatt. A közgyűlésnek szokatlan érdeklődést kölcsönöz Rákosi Jenő másodelnöknek előadása, a melyet a ma leginkább aktuális témáról, a magyar nyelvről fog tartani.

Most jelent meg a „D. K. E.” évkönyve az 1902. évről s bevezetőjében a jelentés panaszzsal fordul a társadalom ellen, mert a társadalom érdeklődésének a hiánya oka annak, hogy a „D. K. E.” abban a bekés harezban, melyet a magyar faj megtartása érdekében annyi lelkesedéssel kifejti, a lefolyt évben jelentékenyebb eredményeket nem volt képes elérni. Sőt az állam támogató keze nélkül képtelen lett volna gyakorolni kulturális tevékenységét a Dunántul 11 vármegyéjének területén és már ebben az esztendőben az egyesület szorult anyagi viszonyai miatt a legrégebb egyesületi óvodát, a perlaki kisedővöt az államnak kellett gondozásába venni és hazánkban épen a D. K. E. részéről meghonosított vándorkönyvtári intézmény fenntartása is csak úgy vált lehetségessé, hogy Berzeviczy Albert, meg mint a Muzzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsának elnöke az egyesületi nép- és vándorkönyvtárak támogatására a közoktatásügyi kormány segítségét biztosította.

A „D. K. E.” elnöksége az egyesület felvirágztatása érdekében most szélesebb taggyűjtsi akciót kezdeményez s a társadalom hazafias köreit az uton felhívja az egyesület nemes céljainak támogatására. A „D. K. E.”-ben a tagok kötelezettségei a következők: a) az örökös tag legalább kétszáz korona alapítványt tesz s legfeljebb öt év alatt befizeti; b) az alapító tag legalább kétezer korona alapítványt tesz; c) partoló tag legalább öt egymásután következő évre évenként 20—20 kor. fizetésére kötelezi magát; d) a rendes tag legalább 10 egymásután következő évre 4 korona évi tagdíj fizetésére kötelezi magát; e) gyámolító tag az, ki a legutóbb (d) pont alatt említett tagsági díjnál kisebb összeggel vagy egyéb adománnyal járul az egyet céljaihoz, A tagsági díjak és adományok a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank-hoz (Budapest, Dorottya-utca 8.) küldendők a „D. K. E.” folyószámlájára, vagy lapunk szerkesztőségéhez is küldhetők. A tagsági bejelentések pedig az egyesület titkári irodájához, (Rökk Szilárd utca 2. sz.) intézendők.

Az egyesület évi jelentése a bevezető részben egész terjedelmében közli Rákosi Jenő másodelnök hatalmas előadását, a melyet a „Dunántul” egy égető társadalmi kérdéséről az „Egy gyermek-rendszer a Dunántul” tárgyában tartott a legutóbbi közgyűlésen. Második fejezetében az egyesület által létesített és fenntartott kisedővő intézetekről számol be a jelentés. A perlaki (Zala megye) óvodát az állam saját kezelésébe vette át s így öt kisedővödát s egy nyári menházat tartott fenn az egyesület ez évben. Nevezetesen: Tárnokon (Fehér megye), Városlődön (Veszprém megye), Tarján (Komárom megye), Vimpacz (Sopron megye), Szaár (Fehér megye) és Péntzeskút (Veszprém megye) községekben; megjutalmazta a magyar nyelv tanításában kitűnt tanítókat, papokat és tanulókat. — Kiadta ez évben a VII-ik évfolyamában dr. Fodor Oszkár szerkesztésében a magyar, de főként a dunántuli fürdők és nyaralóhelyek felvirágztatása érdekében a „Fürdők és Nyaralók” füzetet s azt a kereskedelemügyi miniszter ur engedélye folytán az államvasúti személyszállító kocsikban is elhelyezte a fürdőszekony tartama alatt, hogy ezzel az utazó közönség is tájékozást nyerjen a magyar fürdőkéről. Az egyesület fiókjai közül nagyobb erőre csupán a „Somogy megyei Közművelődési Egyesület” tudott emelkedni elnökének, Tallian Gyula főispánnak és titkárnak dr. Andorka Eleknek hazafias buzgalma folytán. De élénk működést fejtett ki a lefolyt esztendőben a „Komárom vármegyei Közművelődési Egyesület” és a „Vas vármegyei Kultur-Egyesület is. — A magyarországi kulturális egyesületek sorában a „Dunántuli Közművelődési Egyesület” tüzte ki legrégebben feladatai sorába a jó magyar könyvek terjesztését, s ily módon a nemzeti irodalom fejlesztését, e célból honosította meg a vándorkönyvtárak intézményét. Vándorkönyvtárai ez idő szerint a következő helyeken vannak: Tabon (Somogy megye), Muraszombaton, Alsó-Gallán (Komárom megye), Ó-Dombóvár (Tolna megye) és Menciahelyen (Veszprém megyében). Ezenfelül Darányi Ignác volt földművelésügyi miniszter adományából 30 nagyobbára gazdasági művekből álló népkönyvtár került elhelyezésre a Dunántul területén és a „Muzzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsának” adományaképen egy egy teljesen felszerelt 1000 koronás népkönyvtár került ebben az esztendőben elhelyezésre a „D. K. E.” fenhatósága alá Városlődön (Veszprém megye), Felső-Bör (Vas megye) és Perlakon (Zala megye). Az egyesületi óvodák fenntartására 4675 korona 40 fillért költött az egyesület, továbbá vándorkönyvtáraink kiegészítésére 1613 koronát, a magyar nyelv tanításában kitűnt tanítók és papok segélyezésére 2150 koronát, a rendes egyesületi kiadásokéra pedig 3794 korona 99 fillért fordított.

— A hazai ipar fellendítése érdekében pedig „D. M. K. E.” jelzésű magyar gyártmányu gyűjtőkat készítettet Reiser Emanuel bekés-gyulai gyufagyárosnál.

Nyilttér.*)

A legjobb és legegészségesebb
üditő-ital,
mely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, cognackal vagy növényi szörpökkel vegyítve kitűnő ízű
vegyléket ad a

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
legfinestább égyvényes
SÁVANYU-KUT

hítja a szomjat, hűsít és felfrisít egyaránt. A legjobb szer a nyári hőség tikkasztó hatása ellen.

(*)E rovatban közöltétekért felelősséget nem vállal a szerk.

Szőlőlugast

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkifünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindentűt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legesekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekbbsé disze, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalná az egyébre használható részekből. Ez a legháladátsabbb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatú katalógus bárkinék ingyen és bérmentve küldetük meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Czím:

Érmelleki első szőlőültvénytelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Egy iskolázott fiú

TANULÓUL

felvétetik.

Bővebbet e lapok kiadóhivatalában.

Hirdetmény.

A bajnai magy. kir. állami kertmunkás-iskola telepén a folyó év őszen és a jövő év tavaszán, erre a vidékre nagyban termelésre alkalmas mintegy 5400 darab alma, körte, szilva, cseresznye, meggy és kajszinbaraczk oltvány, valamint nagymennyiségű sima szőlővessző kerül eladásra, amit azon megjegyzéssel hozunk a t. közönség szíves tudomására, hogy a bajnai lakosok a város házában nyelendő illetőségi igazolvány alapján ezen oltványokat és szőlővesszőket felárban kapják. Megrendeléseket és előjegyzéseket a kertmunkás-iskola és k folyó évi december hó 10-ig fogadhat el; az ezen időn túl eszközözendő megrendelések és előjegyzések az országos gyümölcsészeti és fatenyésztési miniszteri Biztossághoz (Budapest, Földmívelésügyi minisztérium) intézendők.

Baja, 1903. november hó 19-én.

Magy. kir. áll. kertmunkás iskola.

Magas jutalékkal felvétetnek

bármily állásu megbízható egyének budapesti bankházban sorsjegyeknek részletfizetésre való eladására, az 1883. évi XXXI. t.-cz. alapján. Tőke és kockázat nélkül némi szorgalommal könnyen elérhető havonta 300—500 korona kereset.

Ajánlatok intézendők a „Szerencse Híradó” kiadóhivatalának, postafiók 180, Budapest.

Törlesztéses kölcsönök

engedélyeztetnek földbirtokokra a Bácskában 600 korona, 700 korona, sőt 800 korona is katasztrális holdanként, a földek becsértéke és valóságos forgalmi ára arányában 10 évtől 50 évig terjedő törlesztésre, különösen előnyös feltételek mellett.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

SCHÄFFER VILMOS

bankigazgató

== SZEGEDEN. ==

Megbízható, szolid ügynökök alkalmaztatnak.

Le Griffon

valódi francia

szivarkapapír és hüvely.

Kapható minden jobb kereskedésben.

AJÁNDÉKOZZON SELYEM

szövetet ünnepre. — Legalkalmasabb bluz és ruhára. Csodálatra méltó ujdonságok. Portó és vámmentes szétküldés bárkinék. A kivánt minőség megjelölésénél minta bérmentve. — Levélportó Svájcba 25 fillér.

Selyemszövetgyár Union

GRIEDER ADOLF ÉS TÁRSA ZÜRICH P. 24.

7

kir. udvari szállítók

(SVÁJCZ.)

REISZ ÉS PORJESZ

BÚTORGYÁRA BÉKÉSCSABA

Fiók-telepek: Nagyvárad

BAJA

Erzsébet királyné-utcza, volt Mészáros-féle ház.

Modern butor. Teljes lakásberendezések.

Legolcsóbb gyári árak.

Mindenféle diszító- és kárpitos munkák elvállaltatnak.

A Richter-féle Liniment. Caps. comp.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszert, amely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynek, csúznál és meghűlésnél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosnak legyünk és csak eredeti üvegeket dobozokba „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa, céksz. és kir. udvari szállítók Rudolstadt.

„BAJAI HIRLAP”
KIADÓHIVATALA.

KAZAL JÓZSEF
KÖNYVNYOMDÁJA BAJÁN, BÁRÓ EÖTVÖS JÓZSEF-UTCZA.

„BAJAI HIRLAP”
KIADÓHIVATALA.

Mindennemű könyvnyomdai munkák a legszebb kivitelben elvállaltatnak u. m.:

könyvek, folyóiratok, ügyvédi- és kereskedelmi nyomtatványok.

NÉVJEGYEK.
ELJEGYZÉSI KÁRTYÁK.
SZÁMLÁK.

LAKODALMI MEGHIVÓK.
LEVÉLPAPIROK.
FALRAGASZOK.
LEVÉLBORITÉKOK.

KÖRLEVELEK.
GYÁSZJELENTÉSEK.
ÁRJEGYZÉKEK.

Báti meghívók a legizlésesebb kivitelben olcsó áron készítettnek.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

„BAJAI HIRLAP”
KIADÓHIVATALA.

Hirdetések olcsó áron felvétetnek.
Községi nyomtatványok raktáron tartatnak.

„BAJAI HIRLAP”
KIADÓHIVATALA.